דבעי למיכתב בהמה וחיה [6]**לכדרבי כתיב נמי שרץ כדתנא** [3]**דבי רבי ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה** [3]**ורבי אליעזר האי** [1]**בה מאי עביד ליה פרט** [6] **למתעסק ורבי יוחנן אמר משמעות דורשין איכא בינייהו וכן אמר רב ששת משמעות דורשין איכא בינייהו דרב ששת מחליף דרבי אליעזר לרבי עקיבא ודרבי עקיבא לרבי אליעזר** [7]**בעא מיניה רבא מרב נחמן העלם זה וזה בידו מהו אמר ליה הרי העלם טומאה בידו** [8]**וחייב אדרבה הרי העלם מקדש בידו ופטור אמר רב אשי חזינן אי מטומאה קא פריש הרי העלם טומאה בידו וחייב אי ממקדש קא פריש הרי העלם מקדש בידו ופטור אמר ליה רבינא לרב אשי כלום פריש ממקדש אלא משום טומאה כלום פריש מטומאה אלא משום מקדש אלא לא שנא** [9]**תנו רבנן** [2]**שני שבילין אחד טמא ואחד טהור והלך בראשון ולא נכנס בשני ונכנס חייב הלך בראשון ונכנס הזה ושנה וטבל ואח"כ הלך בשני ונכנס** [3]**חייב ר"ש פוטר ורבי שמעון בן יהודה פוטר בכולן משום ר' שמעון: בכולן** ואפילו

מדבעי למיכתב בהמה וחיה לכדרבי. בלא חיה נמי מצי למדרש הכי אקרא אני בכל דבר טמא אלא לאו דוקא נקט חיה וחיה נמי לא נכתבה אלא בשביל דבר שנתחדש בה כדתנא דבי רבי ישמעאל ומשום דרבי נקט חיה במילתיה נקט נמי הכא בהמה וחיה כדרבי ותימה דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עא.) משמע דאי לאו קרא דבהמה טמאה בכלל חיה טמאה לא הוה דרים רבי ג"ש משום דאיטריך בהמה טמאה לגופה והשתא בלא חיה נמי הוה דרשי' ג"ש דבהמה דמכל דבר טמא נפקא ויש לומר דאי לאו בהמה בכלל חיה לא הוה דרשי' ג"ש דבהמה טמאה אע"ג דכתיב כל דבר טמא אלא ה"א דאתו פרטי לאשמועינן דבעינן דידע אי בשרץ איטמא אי בנבילה איטמא אפילו לרבי עקיבא אבל השתא דבהמה בכלל חיה הוי כאילו כתב בהמה ב' פעמים ש"מ לכדרבי הוא דאתא ולר' אליעזר אתא נמי לאשמועינן דבעינן דידע אי בשרץ אי בנבילה איטמא משרץ ונבילה ולר"ע כיון דע"כ משום דבהמה בכלל חיה כדפרישית מהשתא ש"מ בכולהו לא נכתב אלא בשביל דבר שנתחדש בה ולא בעינן דידע במאי איטמא: **פרט** למתעסק. בפרק ספק אכל (כריתות דף יט:) מסיק מתעסק דמאי אי דחלבים ועריות חייב שכן נהנה אלא מתעסק דשבת כדשמואל ובקונטרס לא דק דהזכיר נמי מתעסק דעריות ומיהו תימה דאמאי איצטריך בה פרט למתעסק דשבת תיפוק ליה מטעמא דשמואל דאמר התם דפטור מטעם דבעינן מלאכת מחשבת ואמילתא דשמואל גופיה קשה דאי טעמא דנהנה עיקר לחייב בחלבים ועריות למה לי למיפטריה בשבת משום מלאכת מחשבת ואי טעמא דמלאכת מחשבת עיקר למה לי למחייביה בחלבים ועריות משום דנהנה ונראה דאיכא תרי גווני מתעסק כגון נתכוין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר דמיפטר מטעם שלא נעשית מחשבתו ולא שייך למיפטריה משום מתעסק ועוד מתעסק אחר כגון נתכוין לחתוך את התלוש ולהגביה את התלוש למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ונמצא מחובר דנעשית מחשבתו ומיפטר משום דה פרט למתעסק ובתרוייהו איירי שמואל ומשום הכי קאמר בכריתות אלא מתעסק דשבת כדשמואל דאיירי נמי שמואל במתעסק דמיפטר משום דה לר' אליעזר אלא שלא חשש לפרש אלא טעם דמלאכת מחשבת דלא איירי בה רבי אליעזר ובחלב נמי איכא תרי גווני מתעסק כגון נתכוין לאכול חלב זה ואכל חלב אחר דחייב בלא טעמא דנהנה דלא שייך למיפטריה מטעם מלאכת מחשבת ועוד מתעסק אחר כגון שהוא שומן או רוק ובלעו דכיוצא בו מיפטר לענין שבת מדכתיב בה והכא לית לן למעוטי משום דנהנה וטעמא דנהנה ומשום מלאכת מחשבת לא קאי אכולהו ומה שפירש הקונטרס כאן מתעסק היינו נתכוין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר ואיזהו חייב נתכוין לחתוך את זה וחתך זה וכסבור שהוא תלוש ונמצא מחובר אין נראה לפרש אלא נראה כדפרישית: **דרי העלם טומאה בידו וחייב.** תימה דהכא ולקמן בפרק שלישי (דף כו.) גבי העלם שבועה והעלם חפץ פשיט רב נחמן לחיובא ובפרק כלל גדול (שבת דף ע: ושם) גבי העלם שבת [10] והעלם מלאכה פשיט לפטור וי"ל דלא דמי דהכא סברא הוא דליחייב כיון דאיכא נמי העלם טומאה אבל התם אין סברא לחייבו על כל אחת ואחת דכיון דבשגגת שבת וחדון מלאכות לא מיחייב אלא חדא השתא נמי דשגג במלאכה הרי יש כאן נמי שגגת שבת: **דרי העלם מקדש בידו ופטור.** אומר רבינו תם דלא מיפטר אלא מקרבן עולה ויורד אבל חטאת קבועה חייב דהא גמרינן מע"ז דכל שחייבים על זדונו כרת חייבים על שגגתו חטאת והא דאמר בפ"ק (לעיל דף ב.) דעל שאין בה ידיעה בתחלה ששעיר החילון מכפר אלמא לא מוקמינן ליה בחטאת קבועה דאי הוה ביה חטאת קבועה לא הוה חילון מכפר אמידי דבר קרבן הוא התם ודאי מיפטר לגמרי שלא יהא חמור אין בה ויש בה מיש בה ומיהו קשיא לישנא דקאמר הכא דפטור משמע דפטור לגמרי ועוד דלקמן פרק שלישי (דף כד:) גבי יש אוכל אכילה אחת דחיק לאשכוחי חטאת קבועה בטמא שאכל את הקדש ומוקי לה בנשיא וכו' אלעזר ולוקמה בהעלם קדש על כן נראה דפטור לגמרי משום דהוי דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש כדאמרינן לקמן בפרק שלישי (דף כה:) גבי שבועת העדות: **אמר רב אשי חזינן אי מטומאה קפריש כו'.** תימה מנא ידעינן אי משום דא"ל טמא אתה ופירש למא אי הוו א"ל נמי מקדש הוא היה פירש ואי דא"ל מעיקרא מקדש הוא ולא פירש למא אי הוו א"ל נמי טמא אתה לא הוה פרש אלא השתא דא"ל תרוייהו פרש ונראה דרב אשי לא בא לפשוט הבעיא אלא בא לפרש שפעמים יש לברר איזה שכוח ממנו יותר כגון דנשיילי' אי מחמת טומאה הוה מידכר אמקדש ומחמת מקדש לא הוה מידכר אטומאה א"כ הוי העלם טומאה בידו ואם להפך הוי [העלם] מקדש בידו ואם שניהם שכוחין בשוה והא ודאי מבעיא לן ולגבי שבת בפרק כלל גדול (דף ע:) י"ס שכתוב בהן במילתיה דרב אשי אי משבת קפרים העלם שבת בידו ואי כי מודעי ליה אשבת אכתי צריך לאודועיה אמלאכות העלם מלאכה בידו ואין גיר' זו נכונה דאכתי צריך לפרש וכי מודעי ליה אמלאכה לא צריך לאודועיה אשבת לפי מה שפירשנו אלא גר' אי [11] משבת קפרים אי משום מלאכה קפרים ועוד נראה לפרש בענין אחר אי משום טומאה קפרים אפי' אם הודיעוהו טומאה באחרונה דאע"ג דאילו הודיעוהו בתחלה לא הוה פרים חשיב פרים מחמת טומאה כיון דקרבן ע"י בתרייתא קאתי ואי א"ל מקדש הוא ופרים ידיעה בתרייתא דמקדש הוא ופטור וכענין זה יש לפרש ההיא דלקמן (דף כו.) גבי העלם שבועה והעלם חפץ והיא דשבת: **הלך בראשון ונכנס כו'.** אי ברה"י אייר בחד נמי חייב דספק טומאה ברה"י ספיקו טמא אבל הכא אייר ברה"ר דמוקמינא ליה בחזקת טהרה:

עשו

לכדרבי. בפ' קמא (לעיל דף ז.) אקרא אני היה בהמה למה נאמרה כו': **פרט למתעסק.** בדבר היתר ובא לידו איסור ולא נתכוין לגופה של זו כגון נתכוין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר נתכוין לאשמו והרי אחותו עמה במטה ונשמטה אשתו ובאה אחותו תחתיה ואיזהו חייב נתכוין לחתוך כסבור תלוש ונמצא מחובר או כסבור היום חול או כסבור מלאכה זו מותרת ומ"מ לזו נתכוין וכן בא על אחותו ונתכוין לגוף זה כסבור היא אשתו: **דרב ששת מחליף כו'.** כשהיה שונה משנתנו פעמים מחליף דברי זה לדברי זה ולא היה מקפיד לפי שאין ביניהם חיוב ופטור: **העלם זה וזה.** טומאה ומקדש מהו לרבי אליעזר ור"ע דפטרי על העלם מקדש: **אי מטומאה פריש.** אי מחמת טומאה שהודע לו פירש מן העבירה [1] (ומביא קרבן) שאמרו לו טמא אתה: **הרי העלם טומאה בידו.** איגלאי מילתא שביאתו למקדש בשביל העלם טומאה היה: **ואי ממקדש קפריש.** שאמרו לו מקדש הוא זה ומחמת כן תוהא על ביאתו ולא הזכירו לו טומאה איגלאי מילתא דמשום העלם מקדש נכנס לו: **הלוס פריש ממקדש כו'.** כשהודיעוהו אחד מהם שם אל לבו לומר מה בכך ומתוך כך נזכר על השני ומ"מ העלם שניהם היה בידו: **אלא לא שנא.** ופטור: **אחד טמא.** מת קבור בו וא"א להלך שלא יאהיל: **והלך בראשון.** ואינו יודע אם בטמא אם בטהור ולא נכנס למקדש: **בשני ונכנס.** וחזר והלך בשני וידע שהלך בשניהם והרי הוא טמא ודאי ונכנס למקדש בהעלם טומאה שנתעלם ממנו טומאה: **חייב.** קרבן עולה ויורד שיש כאן בתחלה ידיעה ודאית: **הלך בראשון.** וידע שהוא ספק טמא: **ונכנס.** למקדש בהעלם טומאה ששכח הילוכו בשביל זו: **והזה ושנה.** הזה בשלישי ושנה בשביעי וטבל: **וחזר והלך בשני.** שהוא ספק טמא: **ונכנס.** למקדש בהעלם טומאה: **חייב.** אם מחמת ביאה ראשונה אם מחמת ביאה שניה דמה נפשך אם ביאה ראשונה אם ביאה שניה בטומאה היתה: **ור"ש פוטר.** דאין כאן בתחת מכולן ידיעה ודאית בתחלה שאף ידיעה תחלה של שביל שני ספיקא היא שהרי טהר לו מטומאה ראשונה אם הראשון הוא הטמא: **פוטר בכולן.** אף בראשונה ולקמן [ע"ב] מפרש לה: ואפילו

[1] לעיל ז. [חולין עא.], [2] ב"ק סד: סוטה ג. [נמנות י. בכורות מג.], [3] כריתות מג., [4] שבת ע: לקמן כו. [סנהדרין סב.], [5] כריתות יח: יט. [כל הסוגיא עד סופן], [6] רש"ל מ"ז, [7] והעלם מלאכות כל"ל. רש"ל, [8] וגי' מהרש"א משוש שבת,

תורה אור השלם

1. אוֹ הוֹדַע אֵלַי חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים: ויקרא ד כג

הגהות הב"ח

(א) גמ' פרט למתעסק. נ"ב עיין בסנהדרין דף סב ע"ב ובהוריות דף ה ע"ב:

מוסף רש"י

כל פרשה שנאמרה ונשנית כו'. אורמיה דקרא לאחוז ולשנות את האמור מפני דבר אחר המתחדש בכפילתו (סוטה ג.). **אחד טמא ואחד טהור.** ואין ידוע איזה טמא ואיזה טהור (כריתות יח:). **ולא נכנס.** למקדש (שם). **בשני ונכנס.** למקדש, ובכניסתו נעלמו ממנו מקדש וידע טומאה, דהוה ליה ידיעה בתחילה ובסוף והעלם בינתים (שם ושם מ"ק). **חייב.** על ביאת מקדש, דממה נפשך איכא ידיעה ודאית וטמא הוא שהרי הלך בשמיהן (שם). **ואח"כ הלך בשני ונכנס.** ובכניסתו בשני נעלמה ממנו טומאה דכניסה לראשונה, חייב (שם). **ר"ש פוטר.** בזו, דשני טומאות נינהו, אבל אדם ומדם בניסה איכא למימר שבשל זה הוא הטהור, והילכך ידיעה ודאית בתחלה, ובטומאת מקדש בעינן ידיעה בתחלה ובסוף והעלם בינתים, ות"ק דמחייב מפרש טעמיה לקמן (שם יט:).

עין משפט נר מצוה

נז א מיי' פי"ח מהל' שגגות הלכה ח:
נח ב מיי' שם הל' ו:
נט ג מיי' שם הל' ז:

רבינו חננאל

למכתב בהמה וחיה לכדרבי. דתני רבי אומר אקרא אני חיה. בהמה למה נאמרה כו'. כדכתיב לעילא. איידי דכתיב בהמה וחיה כתב נמי שרץ טמא ונעלם. וכדתנא דבי ר' ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה. ור' אליעזר כיון דלא צריך לידע באיזה חטא הוא שחטא. בה מאי דריש ביה. ואמרינן פרט למתעסק בחטא שאינו חייב מאי טעמא דבענין בה כוון לכך יתחייב אבל דלא קא מיכוון למעשה כלל פטור. בין לר' אליעזר בין לר' עקיבא על העלם טומאה חייב על העלם מקדש אינו חייב: בעא מיניה רבא מרב נחמן העלם טומאה והעלם מקדש מהו. כגון שנעלם ממנו שנטמא. וגם נעלם ממנו שזה הבית בית המקדש הוא. א"ל הרי העלם טומאה בידו וחייב. וא"ל רבא אדרבה הרי העלם מקדש בידו ופטור. ובא רב אשי ואמר חזינן אי מטומאה פריש כו'. ודחה רבינא דברי רב אשי וא"ל לא שנא: ת"ר שני שבילים אחד טמא ואחד טהור הלך בראשון ולא נכנס במקדש בשני ונכנס חייב כו' עד ור' שמעון בן יהודה פוטר בכולם משום ר' שמעון. ואקשינן פוטר

עשו ספק ידיעה כידיעה. לא דמי לנגע בכעדשה דריש פירקא (דף יד:) ולא ידע אי כזית מטמא אי בכעדשה מטמא דהתם הוא מסופק אי שייכא כלל טומאה במה שנגע אבל הכא פשיטא ליה דאיכא טומאה הלכך הוי ליה ידיעה טפי: **כאן** שנה **רבי ידיעות ספק מחלקות לחטאות.** תימה לר"ל תיקשה דר"ש בן יהודה אדרבי שמעון בן יהודה דהכא לא פליג אדרבי אלא לענין אשם תלוי אבל בהא דמחלקות לחטאות מודה ועיל פטר גבי מקדש דלא חשיב ליה ידיעה ואם יש לחלק ולומר דגבי מקדש בעינן ידיעה מעלייתא טפי משום דבעינן ידיעה בתחלה ודאית דומיא דידיעה בתרייתא א"כ היכי פריך מר"ל אר"ל ובדוחק י"ל דהכי פריך אמאי מוקי לה כרבי ישמעאל לוקמה כרבי ולימא דסבירא ליה דאין חילוק בין ידיעה המחלקת לחטאת ובין ידיעה דמקדש ופליג אדרבי שמעון בן יהודה: **נוקמה** כרבי. תימה דבלא ההיא לידיעת ספק מחלקת תקשה ליה נוקמה כרבי דאמרי[1] ידיעת בית רבו שמה ידיעה ועוד דמטעם ספק ידיעה לא מצי לאוקמה כרבי דהא איהו לא בעי ידיעה כלל וי"ל שזה לא היה חידוש אי הוה מוקי לה כרבי דלא בעי אלא ידיעת בית רבו אלא הכי פריך דאפילו כמאן דבעי ידיעה גמורה מצי לאוקומה וכרבי דאמר ידיעות ספק מחלקות:

הדרך עלך ידיעות הטומאה שבועות שתים. ורמינהי שבועה שאוכל לך. משנה היא בפרק ב' דנדרים (דף טז.) אף ע"ג דהתם קתני [2] השבועה שאוכל לך והכא קתני שבועה דרך הגמרא לקצר המשנה שהיא ואין חילוק בין שבועה להשבועה דאלא מתני' דהתם נמי פריך ממתני' הכא בגמ' ומשני כי הכא [3] ול"ג בסמוך ברייתא במסרבין בו לאכול דאין לומר שהיא ברייתא משום דלא קתני השבועה דלא ה"ל למיפרך מברייתא כיון דמצי למיפרך ממתני' אלא גר' התם במסרבין: **לא** שבועה לא אוכל לך אסור. דמשמע הא מה שאוכל לך יהא באיסור שבועה ואע"ג דבפ"ב דנדרים (שם) מוקי רישא דהך משנה כר"מ ור"מ לית ליה מכלל לאו אתה שומע הן גבי נדרים כדאמרינן ספ"ק דנדרים (דף יג:) יש חילוק בין שבועה לנדרים כמו שאפרש בס"פ שבועת העדות (דף לו: ד"ה ה"ג) בע"ה: שאי

ואפילו בקמייתא ממה נפשך טמא הוא אמר רבא [4]הכא במאי עסקינן כגון שהלך בראשון ובשעה שהלך בשני שכח שהלך בראשון דהויא ליה מקצת ידיעה ובהא קא מיפלגי תנא קמא סבר [5]אמרינן מקצת ידיעה ככל ידיעה ורבי שמעון סבר לא אמרינן מקצת ידיעה ככל ידיעה הלך בראשון ונכנס הזה ושנה וטבל חזר והלך בשני ונכנס חייב ורבי שמעון פוטר ואמאי חייב ספק ידיעה הוא אמר רבי יוחנן [6]כאן עשו ספק ידיעה כידיעה וריש לקיש אמר הא מני רבי ישמעאל היא דאמר לא בעינן ידיעה בתחלה: ורמי דרבי יוחנן אדרבי יוחנן ורמי דריש לקיש אדריש לקיש דתניא [6]אכל ספק חלב ונודע ספק חלב ונודע רבי אומר כשם שמביא חטאת על כל אחד ואחד כך [7]מביא אשם תלוי על כל אחד ואחד ר"ש בן יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אמרו משום רבי שמעון אינו מביא אלא אשם תלוי אחד שנאמר [1]על שגגתו אשר שגג התורה ריבתה שגגות הרבה ואשם תלוי אחד ואמר ריש לקיש כאן שנה רבי ידיעות ספיקות מתחלקות לחטאות ורבי יוחנן אמר כשם שידיעות ודאי בעלמא מתחלקות לחטאות כך ידיעות ספק מתחלקות לאשמות בשלמא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן לא קשיא כאן עשו ולא בכל התורה כולה עשו הכא הוא דלא כתיבא ידיעה בהדיא מונעלם הוא דקא אתי ולא בכל התורה כולה עשו דכתיב [2]או הודע אליו ידיעה מעלייתא בעינן אלא לריש לקיש אדמוקים ליה כר' ישמעאל נוקמה כרבי הא קא משמע לן דרבי ישמעאל לא בעי ידיעה בתחלה פשיטא דלא בעי מדלא מייתרי ליה קראי [3]ונעלם דמיחייב על העלם מקדש מהו דתימא כי לית ליה מקראי אבל מגמרא אית ליה קמ"ל:

הדרן עלך ידיעות הטומאה שבועות שתים שהן ארבע [3]שבועה שאוכל [8]ושלא אוכל שאכלתי ושלא אכלתי שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דברי רבי עקיבא אמרו לו לר"ע [9]היכן מצינו באוכל כל שהוא שהוא חייב שזה חייב אמר להם ר' עקיבא וכי היכן מצינו [7]במדבר ומביא קרבן שזה מדבר ומביא קרבן: **גמ'** למימרא דשאוכל דאכילנא משמע ורמינהי [8]ה"ה שבועה לא אוכל לך שבועה שאוכל לך לא שבועה שלא אוכל לך אסור אמר אביי [10]לעולם דאכילנא משמע לא קשיא כאן במסרבין בו לאכול כאן בשאין מסרבין

בשביל ביטול דיבורו וכיון דמשום ביטול דיבורו הוא אף זה ביטול דיבורו שהאומר לא אוכל דעתו לאסור עצמו בכל שהוא: **גמ'** שבועה לא אוכל לך כו'. אמר אחד משלש לשונות הללו אסור לו לאכול משל אותו האיש שנדר הימנו דהכי משמע שבועה לא אוכל לך שבועה עלי שלא אוכל משלך: **שבועה שאוכל לך.** באיסור שבועה יהא עלי מה שאוכל משלך דהכי משמע מה שאוכל לך יהא באיסור שבועה: **לא שבועה לא אוכל לך.** לא יהא עלי באיסור שבועה מה שלא אוכל משלך הא מה שאוכל לך יהא באיסור שבועה: מסרבין

ואפילו בקמייתא. בתמיה. ממה נפשך טמא הוא קודם שנכנס היה טמא ודאי וידיעת ודאי הוה ליה בתחלה: **שכח שהלך בראשון.** ואין כאן אלא מקצת ידיעה: **תנא קמא סבר כו'.** תנא קמא אליבא דרבי שמעון שפוטר בהזה ושנה ואינו פוטר בראשונה סבר כיון דטומאת ודאי הוא אף על גב דאיהו לא ידע לה לכולהו דתיהוי ליה ידיעת ודאי אלא ידיעת ספק עדיפא היא מהנך ידיעות ספק דהזה ושנה דהתם ידע ליה לכולה מילתא ואפי' הכי ספק הוא אבל הכא אי הוה ידע לה לכולה מילתא הוה ליה ידיעה ודאית הילכך לאו ידיעת ספק היא אלא מקצת ידיעה ודאית ומקצת ידיעה כלל ידיעה. ורבי שמעון בן יהודה אליבא דר"ש סבר לא אמרינן מקצת ידיעה ודאית כלל. כשם שמביא חטאת בכל אחד ואחד כך מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת כו'. כאן שנה רבי שידיעה ודאי מחלקת לחטאות. וחייב על כל ידיעה חטאת. כך ידיעה בספקות מחלקת לאשמות: וריש לקיש אמר מתני' דשני שבילין ר' ישמעאל היא דלא בעי ידיעה בתחלה: ואקשינן אדמוקים לה כר' ישמעאל נוקמה כרבי דהא הוא דאמר כאן שנה רבי ידיעות ספיקות מחלקות לחטאות. ודחי' ריש לקיש אתא לאשמעינן דר' ישמעאל לא בעי ידיעה בתחלה. ואמרינן הא פשיטא היא דהא מפיק להו תרי קראי ונעלם ונעלם לחייב על העלם הטומאה ועל העלם מקדש ולא מייתר ליה קרא לרבויי ידיעה בתחלה כי היכי דמרבי ליה ר' עקיבא כדגרסי' ברישא דהא מסכתא. ודחי מהו דתימא מקראי לית ליה מגמרא אית ליה קמ"ל דלית ליה. וזו השמועה כולה בכריתות בפרק ספק אכל חלב:

הדרן עלך ידיעות הטומאה

פ"ג שבועות שתים שהן ארבע שבועה שאוכל ושלא אוכל כו'. ואקשינן למימרא דשאוכל דאכילנא משמע מדקתני סיפא שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא. ורמינהו שבועה שאוכל לך אסור לו לוכל לו מכלל דלא

ס א ב ג מיי' פי"ח מהל' שגגות הלכה ו:
סא ד מיי' שם פי"ח הלכה ז:
א ה מיי' פי"ד מהל' שבועות הלכה כב סמג לאוין רמח טוש"ע י"ד סי' רלז סעיף יא:
ב ו מיי' שם הלי כב:

מוסף רש"י

ואפילו בקמייתא. בתרתי קמייתא, בתמיה, והא איכא ידיעה ודאית (כריתות יט.). **ובשעה שהלך בשני.** בכמיפה אחרינא, שכח שהלך בראשון. ואע"ג דטומאה ודאית היא, מיהא ליכא אלא מקצת הידיעה דשכח את הראשון (שם). **ובהא** קא מיפלגי. הני תרי תנאי אליבא דר"ש, מ"ק אליבא דר"ש לא פטרו אלא בבתרייתא, דאילו בקמייתא כיון דממה נפשך איכא טומאה ידיעה ודאית שהלך בשניהם, אע"פ שכחה שהלך בראשון, אפילו הכי מקצת ידיעה כידיעה והוה ליה ידיעה בתחלה, אבל בבתרייתא ליכא ידיעה ודאית, ור' שמעון בן יהודה סבר אע"ג דטומאת ידיעה ודאית היא, כיון דליכא אלא מקצת ידיעה כמאן דליתיה דמיא (שם). **כאן שנה רבי ידיעות ספיקות כו'.** כשם שאם יודע לו בתחרומה שכולן ודאי אלא היו מביא חטאת על כל אחת ואחת, דידיעות ספק שבינתים מחלקות לחטאות אלא הוי העלם אחת, כך מביא אשם תלוי על כל אחת, כל זמן שלא נודע לו ידיעה ודאית (שם יח:). **מונעלם הוא דקא אתי.** ונעלם והוא טמא ממשמע אע"ג דאיכא קלא העלמה בטומאה חייב (שם יט.).

הדרן עלך ידיעות הטומאה

רבינו חננאל

בכולם ואפילו בקמייתא דתני הלך בראשון ולא נכנס למקדש הלך בשני ונכנס. אפילו בהא פטר ר' שמעון. מכל מקום כיון שהלך בשניהן ואח"כ נכנס למקדש נמצא כי ודאי הוא טמא ונכנס למקדש. ופריק רבא כגון שהלך בראשון. ובשעת הילוכו בשני שכח שהלך בראשון. ובמקצת ידיעה פליגי. רבנן סברי מקצת ידיעה ככל ידיעה היא. ואע"ג דבשעה שהלך בשני לא ידע דהלך בראשון ידיעה היא. ור' שמעון ידיעה כי האי גוונא לא הויא ידיעה: אמר מר הלך בראשון ונכנס והזה ושנה וטבל וחזר והלך בשני ונכנס חייב. ומתמהינן אמאי חייב והא ספק ידיעה היא. אי בראשונה היה טמא אי בשניה ואין שם ידיעה ודאית בטומאה ידועה. א"ר יוחנן כאן בידעת הטומאה עשו ספק ידיעה כידיעה דלא כתיבא בה ידיעה בהדיא. אלא דייקינן מדכתיב ונעלם ממנו והוא טמא. כל ידיעה דאית בה חייב. ולא עשו בכל התורה כולה

מסורת הש"ס

[1] כריתות יח: ע"ש, [2] לעיל ג. מלריס טז., [3] [ע"י תוס' לקמן כא: ד"ה היכן], [4] במדבר סהוס מביא קרבן שזה מביא קרבן כל"ל. רש"ל, [5] מלריס טז., [6] [לעיל ה.], [7] [ל"ל הא שבועה],

תורה אור השלם

1. וְהַבִּיא אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגָגָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגַג וְהוּא לֹא יָדָע וְנִסְלַח לוֹ: ויקרא ה יח
2. אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: ויקרא ד כח
3. אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדָע וְאָשֵׁם: ויקרא ה ג

גליון הש"ס

מתני' ושלא אוכל. עיין לקמן דף כה ע"א תוס' ד"ה שבועות וכו' ול"ג בסמוך בריית"א. עיין בשיטה מקובלת ב"ק דף עה ע"א ד"ה בריית"א סב' לקיים הגירסא בריית"א:

רבינו חננאל (המשך)

ספק ידיעה כידיעה. דהא בהדיא כתיב או הודע אליו עד דמתיידע ליה ודאי. והיינו דאמר ר' יוחנן בהא דת"ר אכל ספק חלב ונודע לו. ספק חלב ונודע לו. כשם שמביא חטאת בכל אחד ואחד כך מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת כו'. כאן שנה רבי כשם שידיעה ודאי מחלקת לחטאות. וחייב על כל ידיעה חטאת. כך ידיעה בספקות מחלקת לאשמות: וריש לקיש אמר מתני' דשני שבילין ר' ישמעאל היא דלא בעי ידיעה בתחלה: ואקשינן אדמוקים לה כר' ישמעאל נוקמה כרבי דהא הוא דאמר כאן שנה רבי ידיעות ספיקות מחלקות לחטאות. ודחי' ריש לקיש אתא לאשמעינן דר' ישמעאל לא בעי ידיעה בתחלה. ואמרינן הא פשיטא היא דהא מפיק להו תרי קראי ונעלם ונעלם לחייב על העלם הטומאה ועל העלם מקדש ולא מייתר ליה קרא לרבויי ידיעה בתחלה כי היכי דמרבי ליה ר' עקיבא כדגרסי' ברישא דהא מסכתא. ודחי מהו דתימא מקראי לית ליה מגמרא אית ליה קמ"ל דלית ליה. וזו השמועה כולה בכריתות בפרק ספק אכל חלב:

הדרן עלך ידיעות הטומאה

פ"ג שבועות שתים שהן ארבע שבועה שאוכל ושלא אוכל כו'. ואקשינן למימרא דשני שבילין ר' ישמעאל היא דלא בעי ידיעה בתחלה: ואקשינן אדמוקים לה כר' ישמעאל נוקמה כרבי דהא הוא דאמר כאן שנה רבי ידיעות ספיקות מחלקות לחטאות. ודחי' ריש לקיש אתא לאשמעינן דר' ישמעאל לא בעי ידיעה בתחלה. ואמרינן הא פשיטא היא דהא מפיק להו תרי קראי ונעלם ונעלם לחייב על העלם הטומאה ועל העלם מקדש ולא מייתר ליה קרא לרבויי ידיעה בתחלה כי היכי דמרבי ליה ר' עקיבא כדגרסי' ברישא דהא מסכתא. ודחי מהו דתימא מקראי לית ליה מגמרא אית ליה קמ"ל דלית ליה. וזו השמועה כולה בכריתות בפרק ספק אכל חלב:

הדרן עלך ידיעות הטומאה

פ"ג שבועות שתים שהן ארבע שבועה שאוכל ושלא אוכל כו'. ואקשינן למימרא דשאוכל דאכילנא משמע מדקתני סיפא שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא. ורמינהו שבועה שאוכל לך אסור לו לוכל לו מכלל דלא